

Òbleczenié

„Nié ruchno zdobi człowieka. Tak mówią. Je to abò pròwda? Docz nama pò pròwdze to café òbleczenié? Rzeknieta: cobë są nie zaznobic. Mòta pròwdã. Jim blëzi mdze biegùnów Zemi – tim robi są zëmni, a nié kòzdé stwòrzenié mò gãstã szerchel, co przed zëmniã barni. Taczi pòlarny miedwiédz nawetkã spòdných bùksów noszac ni mùsi. Zélińtë, co w lodowati wòdze są mòczą – czësto gòlëchné ptiwają. Lëdzóm, co tam mieszkają – je nót są òbabùlëc. Jakã skórã òde zwierzãca są zakrëwac, na głowã sztëk zajca czë jinégò sobòla nasadzëc. Czim je blëzi równika, je blëzi stùńca, a lëdzëska są barzi wënagòlony. Skóra są cemniészò robi, a òczë òkrãglészë. W taczim Kòngù, Kenie czë jinym Gabònie – leno jaczi figòwi lëstk są przëdò, wiksi abò mniësi. Białczy tamùj z gòlima piersama chòdzą a nick są nie sromają. Bò czegò są tuwò sromac? To le są taczë głupé èuropejszcë sromòtci, co je misjónarze przëwleklë do Africzi a jiny Americzi razã ze swòją cywilizacją biòtégò człowieka. Czegò tuwò są wstëdzëc, kò człowiek je na pòdobã Bòga stwòrzony i swòjim wëzdrzatkã chwòli Jegò dzëfo! A tuwò taczë niepòtrzbne są òblòkanië... Gwëсно, cobë misjónarzów na przëgrzechã nie cygnãto! Póczi to wëzdóné globalné òcplenié nie prziińdze, w Kaszëbscë je równak zëmno, a czëj so gòlisowie chcelë czëjs zrobie wëstòwk nagùlców w Chalëpach – Kaszëbi wënëkelë jich, to le zgrochòtało. Dobrze, że chòc niebòszczëk Wòdecczi jednã piesniã na wdòr jima zaspiewòt... Òbleczënk, òbùcë przëdòwò są w robòce. Jinszé ruchna mò na se hidraulik, mechanic, a jiné chłòp, czëj mò spiewac abò chùrà dirigòwac. Nen pierszi, jim barzi je wëczapóny, tim wikszim je fachówcã. Znaczi, że wszãdze doprińdze ze swòjim francësczim kluczã czë jinym jimbùsã – a bëlno ùprawi, co trzeba. Artista mùsi są pòrzãdno òblëc, bò lëdze nie chcą, cobë jima jakã rórã sztopòt czë blachã òd àutofa klepòt – leno zdają za kùńsztownym spiewanim, a tegò są w pòdzartëch bùksëskach a ùzabòtóny kòszli nie robi. Do te jesz swòjim pòrzãdnym ancuchã, frakã, żupanã, glancbótama – achtniwò àutorów

**JINSZÉ RUCHNA MÒ
NA SE HIDRAULIK,
MECHANIK, A JINÉ
CHŁOP, CZËJ MÒ
SPIEWAC ABÒ CHÙRĀ
DIRIGÒWAC. NEN
PIERSZI, JIM BARZI
JE WËCZAPÓNY,
TIM WIKSZIM JE
FACHÓWCĀ.**

tekstów a mùzyczi, co jã pùbliczno wëkònywò. Chùr w równých strojach je akùròtnym òbròzkã mùzykalnégò wëjimka spòlëznë. Ti, co gòdkã, pismã a spiewanim robiã, mùszã za człowiekã szlachòwac. Ùrzãdniczka ni mòže w bikini kljentowi sprawów zafòtewiac nawetkã we wëdzëlu kòmunikacje, bò bë za wiele chãtných bëto, i bë mùszòt biòrokracjã zwiksziwac, a nasze biédnëchné państwo ni mò na to dëtków. Chłòp, co nowi àutòt zez salònu chce sprzedac, nick nie zarobi w krótczych bùksach, chòcbë miòt szpërëska jak baletnica jakò abò jiny primabalerón. W całoscë ti, co w telewizje robiã, są bez lëdzy na òczë bróny a taksowóny. Do te tam téz, a òsoblëwie w radio – wòznò je wëmòwa.

Tec to je òbleczenié słowa. Żòdnégò feflotaniò, francorzeniò a krzëwëch akcentów! Na szczëscë w kaszëbsczim radio, telewizji, wëdowiznach a internece są sami bëlny redaktorzë a lektorzë. Bez mitczich „rz” a cwiardëch „ż”. Bez pòlaszeniò a wëkrãpónëch akcentów. Bez internacjonaliznë a jinëch influenców. Bez żòdnëch błãdów w pisënkù...

Chcemë prziińc nazòd do òbleczeniów. Są téz leznoscowé. W całoscë białczy mają jich skòpicã, a nigdë za wiele. Je, chcemë wzãc, slëbnò sëknia – co to ji na jiné rozegracje nie òblecze. Bòdòj ta sëknia je biòtò, bò białka jesz je dzëwicã przed zdënkã, bò biòtò farwa to je symbòl niedowinnoscë. Jò są pitóm: je to abò dze spròwdzywóné? Taczi kròwac. Mò òn widzóné jaczi atest niedowinnoscë òd doktora, nigle zacnie ne falbanë zesziwac? Kò dzysò nawetkã na studniówkã mùsi miec paszpòrt szczëpianiò...! A pón młodi? Je òn abò zbadérowóny, czë jaczégò ùczuleniò na mëcë statków ni mò?! A tescowie? Je wiedzec, że nie mdã pò zdënkù młodim kónrowac a z niezapòwiedzónã wizytacją w gròpczi zazerac? A wszëtkò no òd jedny slëbny sëknie są zaczinò...

Łapiduchë téz mają biòtë czitle, bò nibë sterilny są. W całoscë jak telepòradã dają. Bez dròtë żòdny chërë gwës nie złapiã, a i pòmògã na pót z rzëcã. Je jeden wark, cobë miòt czësto gòto chòdzëc. Bez łë(ż)blòkaniò. Pòliticë.

TÓMK FÓPKA